

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania T.W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Poznaniu

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 22 lipca 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 4 października 2023 r., sygn. akt III AUa 214/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od T.W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Poznaniu kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 grudnia 2021 r., III U 1226/19 Sąd Okręgowy w Koninie oddalił odwołanie T.W. od decyzji z dnia 27 września 2019 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Poznaniu oraz odstąpił od obciążania odwołującego się kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 4 października 2023 r., III AUa 214/22 oddalił apelację wnioskodawcy i nie obciążył go kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. w zw. z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 176 Konstytucji RP; 2. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c.; 3. art. 68 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, ponieważ Sąd Apelacyjny nie spełniając swojej funkcji procesowej wydał zaskarżone orzeczenie z oczywistą obrazą prawa materialnego i przepisów postępowania. W sposób oczywisty Sąd drugiej instancji uchybił normom z art. 382 k.p.c. i nie odniósł się do wszystkich zarzutów apelacyjnych a przede wszystkim pominął w ustaleniach faktycznych dowody z prywatnej opinii biegłego i dokumentacji medycznej w szczególności w zakresie leczenia psychiatrycznego skarżącego.

Konsekwencją tego uchybienia jest również naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.c. w zw. z art. 45 i art. 176 Konstytucji R/P poprzez brak szczegółowego uzasadnienia, w którym wskazane powinny być dowody zebrane w postępowaniu przed pierwszą i drugą instancją sądową, w oparciu o które Sąd drugiej instancji dokonał konkretnych ustaleń. W ocenie skarżącego sporządzone uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego narusza również art. 328 § 1 k.p.c. w zw. art. 391 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., albowiem z uzasadnienia Sądu nie wynika w sposób jasny i nie budzący wątpliwości jakie fakty zostały ustalone, jakim dowodom dano wiarę a jakim odmówiono wiarygodności.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz adwokat K.K. kosztów pomocy prawnej udzielonej odwołującemu z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone w żadnej części, ewentualnie o

zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej według norm przepisanych z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lutego 2024 r., sygn. akt SK 90/22.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego trzeba uznać, że wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy

wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Należy przy tym podkreślić, iż nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem "rażącego", "ewidentnego", "kwalifikowanego" lub "oczywistego", jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). O tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Nie jest zatem dopuszczalne przenoszenie argumentacji służącej wykazaniu przyczyny kasacyjnej do uzasadnienia podstaw kasacyjnych ani odwoływanie się do tego uzasadnienia, podstawy skargi bowiem są badane dopiero przy rozpoznawaniu skargi, po jej przyjęciu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2018 r., III CSK 337/17, LEX nr 2483656 czy z dnia 11 kwietnia 2018 r., II UK 277/17, LEX nr 2490632).

Wymienionych wyżej wymogów co do przesłanki oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna, ponieważ skarżący nie zdołał wykazać, aby naruszenie powoływane przez niego naruszenie przepisów prawa miało charakter kwalifikowany.

Zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania twierdzenia sprowadzają się w istocie do powielenia argumentacji zawartej w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych. Dotyczy to wszystkich przepisów, których naruszenie stanowi według skarżącego o oczywistej zasadności wniesionej skargi.

Skarżący stawia zarzut nierozpoznania wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji, twierdząc, że zarzut ten dowodzi oczywistej, widocznej *prima facie*, kwalifikowanej wady zaskarżonego orzeczenia.

Należy w związku z tym podkreślić, że obowiązek rozpoznania zarzutów apelacji nie oznacza, iż na sądzie drugiej instancji ciąży powinność oddzielnego wypowiedzenia się o każdym z argumentów zawartych w tym środku zaskarżenia. Przeciwnie, dopuszczalne jest zbiorcze wyrażenie oceny zgłoszonych zarzutów,

tyle że przedstawienie wyników dokonanej przez sąd oceny podstaw i wniosków złożonego środka zaskarżenia powinno wskazywać na to, że zostały one przez ten sąd w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 września 2022 r., I CSK 1286/22, LEX nr 3489304, i przywołane tam orzecznictwo).

Jednocześnie naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce tylko wówczas, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2021 r., V CSKP 101/21).

Sąd Apelacyjny nie tylko prawidłowo zidentyfikował zarzuty apelacji, w tym konkretnie zarzuty odnoszące się do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, lecz także odniósł się do nich, przy czym kwestie związane z ustalonymi w sprawie faktami rozważył w sposób wyczerpujący. Ponadto Sąd odwoławczy uzupełnił dotychczas przeprowadzone postępowanie dowodowe o opinię biegłego psychiatry. Kierunek oceny dowodów oraz podstawy stojące za wywiedzeniem z danych dowodów określonych faktów były tożsame z rozumowaniem utrwalonym w uzasadnieniu Sądu Okręgowego, dlatego też nic nie stało na przeszkodzie, by Sąd drugiej instancji powołał się na stanowisko Sądu pierwszej instancji - bez, zbędnego w istocie, ponawiania jego argumentacji.

Odnosząc się do zarzutu pominięcia przez Sąd drugiej instancji dowodu z prywatnej opinii biegłego należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, iż z przepisu art. 245 k.p.c. wynika, że dokument prywatny stanowi jedynie dowód tego, że osoba podpisująca ten dokument złożyła oświadczenie w nim zawarte, a nie tego, że miały miejsce podane w nim fakty (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2012 r., I CSK 25/12, LEX nr 1231454). Dokument prywatny nie jest dowodem rzeczywistego stanu rzeczy, nie przysługuje mu walor prawdziwości (T. Demendecki, (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany., red. A. Jakubecki, Tom I. Art. 1-729, LEX/el. 2018; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890). Z dokumentem prywatnym nie łączy się domniemanie zgodności z prawdą

oświadczenia w nim zawartego (M. Sieńko, (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, red. M. Manowska, Tom I. Art. 1-505 (38), wyd. III, LEX 2015).

Z podanych wyżej względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c.

[I.T.]

[SOP]